

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

Cap. I. Nostra sententia proponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

illorum & non horum sit vnioca latè declaratum cap. præced. Ad vltimum dicendum est, abstrahi quidem rationem vniuocam obiecti, siue cognoscibilis ab ente reali, & rationis, in eaque latere, & formaliter includi rationem entis, quin tamen propterea hæc debeat more illius esse vnioca. Nam à Petro, & Paulo,

v.g. abstrahitur ratio specifica hominis, in qua clauditur intimè ratio animalis, quæ tamen non est specifica, sed generica. Item à substantia corporea, & incorporea præscinditur ratio generica substantiæ, in qua imbibitur ens, quod tamen haud esse genus est probabile multorum opinio. Similiter ergo in præfenti, &c.

LIBER SEXTVS.

De essentia, & conditionibus entis incorporei negatiuè sumpti, siue entis spiritualis.

TRACTATVS I.

De essentia entis spiritualis.

CAPVT I.

Nostra sententia proponitur.

A NTE QVAM aliorum sententias de essentia entis spiritualis referam, aut reiciam; prius quid ipse sentiam, in medium profero, ac triplici assertione statuo. Assero igitur primo, rem aliquam esse propriè, ac rigorosè spiritualement esse, eam incorpoream esse, Hæc assertio me iudice nemini non placitura est, eamque sacris Scripturis conformem esse docet Augustinus tom. 2. epist. 174. ibi: *Omnis incorporea natura spiritus in Scripturis appellatur: unde non tantum Patri, & Filio, ac Spiritui sancto, sed omni rationali creatura, & anime hoc vocabulum congruit.* Assero secundo, rem esse incorpoream, triplicem negationem importat: nempe rem illam non esse corpus, neque dependere in genere causæ materialis à corpore: ac demum non habere conditionem aliquam propriam corporis prout omnino, ac præcisè corpus est. Quod enim prima negatio harum non sufficiat ad hoc, vt res aliqua incorporea, & spiritualis sit, liquet ex accidentibus materialibus, quæ incorporea, & spiritualia non sunt; & tamen corpus non sunt, etsi ad illud attineant: solumque illud corpus est, quod illud in se suscipit, & quasi adunat, vt egregiè docet Gregorius Nyssenus in lib. de opificio hominis cap. 23. ibi: *Nam vt corpus non est quod colore, forma, soliditate, spatio, gravitate, attributis ceteris præditum non est, sicut hæc singula corpora non sunt, cum à corpore seorsim considerata distinguere possint: sic è contrario ubi ea, quæ recensuimus, coeunt, corpus constitui necesse est.*

Quod vero secunda negatio earum, quas nuper proposuimus non sufficiat ad hoc, vt res sit incorporea, & spiritualis, constat ex ipso corpore, siue materia prima, quæ quidem incorporea, & spiritualis non est: & tamen non dependet à corpore, siue à materia: nihil enim à seipso dependentiam sortiri potest. Quod etiam tertia negatio superius posita non sufficiat, vt quid spirituale, & incorporeum dici potest, perspicue cernere est in forma equi, leonis, aliave belluina: namque eiusmodi forma absolutè, ac simpliciter spiritualis, & incorporea dici nequit; &

tamen tertiam illam negationem habet, ac conditionem aliquam corporis strictè talis à se excludit, videlicet diuisibilitatem partium integralium, indiuisibilis enim est, vt inferius constabit: quod si diuisibilem eam malis, certè idem argumentum fieri potest in forma cæli, quæ spiritualis absolutè non est, cum tamen conditionem aliquam rei corporalis propriam, videlicet corruptibilitatem à se excludat: tum sic argumentor: neutra harum negationum per se sumpta ad rationem rei incorporeæ sufficit; aliunde vero non est, cur vna potius, quàm altera quævis ad eam requiratur: ergo tres simul sumptæ eam necessario, ac essentialiter constituent. Porro autem conditiones propriæ corporis, siue rei corporalis, quæ omnino, ac præcisè talis sit, sex enumerari debent. Primo, vt res aliqua corporalis sit, oportet, vt integraliter diuisibilis, ac extensa sit: mox vt inuisibilis, siue sensibus corporeis imperceptibilis sit: deinde vt impenetrabilis cum quauis alia re eiusdem rationis sit: rursus vt mortalis, ac corruptibilis sit formaliter, aut radicaliter, id est, vt vel corrumpi in se, vel principium corruptionis substantialis esse possit: præterea vt irrationalis sit: ac tandem quod inde sequitur, vt libero arbitrio prædita non sit. Has conditiones infra tractatu sequenti latè discutiemus: aliquam earum exuere debet id, quod à corpore recedit, & incorporeum dicitur. Hinc explicatur nostra assertio apertissimo exemplo: corpus omnium consensu trina dimensione, videlicet longitudine, altitudine, & latitudine coalescit: congruè igitur res spiritualis corpori contraposta, ac suapte natura incorporea trina negatione à nobis definita est, vt trine dimensionis trina negatio respondeat.

Assero tertio: non implicat contradictionem, sed potius possibilis est creatura aliqua, quæ penes idem realiter sui simul corporea, ac etiam spiritualis sit, idque non improprie solum, sed propriè, & rigorosè. Probatur assertio: quia non repugnat creatura aliqua impenetrabilis cum alia eiusdem rationis, quæ tamen integraliter composita non sit: at eiusmodi substantia partim corporea, partim spiritualis esset: ergo, &c. Maior perspicua videtur, cur enim impenetrabilitas alicuius substantiæ veter eam indiuisibilem simul esse, præsertim cum plures scholastici tract. sequenti numerandi censeant Angelos de facto impenetrabiles inuicem esse, cum tamen partium integralium expertes sint. Minor vero argumenti quoad primam partem probatur: siquidem ea substantia habet conditionem aliquam propriam rei corporalis, videlicet impenetrabilitatem: at quævis conditio propria rei corporalis, eiusque quasi sigillatrix sufficit, vt res ea conditione affecta absolutè, ac simpliciter materialis

materialis dicatur, esto omnes alias conditiones corporis maxime talis non fortitur: malum enim ex quocunque defectu, quavis autem conditio corporis maxime talis propria censetur defectus & imperfectio: ergo ex quacunque id genus conditione res corporea, & quodammodo mala denominabitur. Hoc appositissimo exemplo declaratur: ut enim actus aliquis voluntatis censetur malus, ac demeritorius, satis est, ut quoad aliquam circumstantiam operis malus sit; neque oportet, ut omnes circumstantiae, in quibus sit, prohibita sint, malitiamque ei impertiant. Iam posterior pars minoris suadet, nempe substantiam illam possibilem proprie spirituales esse: siquidem res spiritualis quatenus talis triplici negatione superius explicata coalescit: at eiusmodi substantia triplicem illam negationem habet: namque in primis corpus omnino, ac precise tale non est: corpus enim ita sumptum sex conditiones corporis suprapositas sibi vendicat, quarum tamen aliquam nempe diuisionem integram substantia illa non fortitur: aut paulo aliter: substantia illa non est corpus eiusdem rationis cum nostro corpore, cum diuisibilis ac formaliter extensa ad instar nostri corporis non sit: ergo negationem corporis, de quo loquimur, non habet: deinde non dependet à corpore in genere causa materialis, cum substantia completa, & subsistens sit: ergo secundam negationem habet: praeterea non habet conditionem aliquam corporis omnino talis propriam, cum integraliter diuidua non sit: ergo tertiam negationem fortitur, ac proinde spiritualis euadet.

4 Hinc aliis non absimilibus modis eadem assertio probari potest: namque non repugnat substantia aliqua completa incorruptibilis, & aliunde partes integrales, & compositionem continuam excludens: ad modum quo de facto plures putant, caelos esse corruptibiles, & tamen essentialiter simplices: atqui ea substantia simul corporea, & spiritualis foret, ut constat ex iis, quae disseruimus. Post haec: non implicat contradictionem substantia aliqua nobis omnino inuisibilis, & neque mediate, neque mediis accidentibus suis sensibilis, quae tamen aut corruptibilis, aut diuisibilis sit, cum de facto forma substantialis equi, v.g. immediate inuisibilis sit, & tamen corruptibilis, & iuxta complures diuisibilis sit: at etiam talis substantia completa partim materialis, partim immaterialis foret. Rursus quid vetat, possibilem esse substantiam aliquam perceptiuam rerum spiritualium, aut quodammodo intellectiuam, aliunde vero diuisibilem integraliter, aut impenetrabilem: haud aliter ac actus nostri iuxta communioem sententiam intensiuam diuisibilitatem habent, cum tamen substantias intensiois gradualis expertes percipiant: at ea quoque substantia partim spiritualis, partim corporea esset. Plures eiusmodi combinationes quibus excogitare poterit, ex quarum possibilitate substantiae mixti generis partimque spiritualis, ac partim materialis non repugnantia perspicue sequitur.

5 Praeterea eadem assertio suadet: quia si qua ratione eadem res non posset esse simul corporea, ac spiritualis, maxime quia inintelligibile videretur, eandem rem simul esse corpoream, & incorpoream: quod simul corporea, ac spiritualis esset, proculdubio corporea, & incorporea euaderet. Nec satisfacit, si quis respondeat merito distinctionis virtualis eas differentias quantumvis oppositas in eandem rem conuenire posse, vnamque eius formalitatem esse corpoream, aliam vero à priori virtualiter distinctam incorpoream dici posse: nam ut in rebus creatis admittatur distinctio virtualis intrinseca, & praedicatorum

altriuscuius contradicentium in eadem re capacitas, certe ad praesentis difficultatis enodationem ea parum confert: siquidem vna formalitas prout virtualiter distincta ab alia esset simul corporea, & incorporea: quod tamen implicat: incorporea, ut supponitur: corporea, quia quod realiter identificatur cum corpore corporeum est: at formalitas incorporea identificatur realiter cum corpore; siue, quod perinde est, cum formalitate corporea: ergo ipsa corporea est. Maior proxime posita suadet: quia dependentia à corpore rem corpoream facit, ut videre est in formis substantialibus ab anima nostra distinctis, quae munere talis dependentiae corporeae euadunt: ergo identitas cum corpore rem corpoream efficit: at haec ratio, quae contrariae sententiae basis est, nihil concludit.

6 Quod in hunc modum probatur: omnis res prout corporea plura connotata respicit: haud aliter ac viuens, animal, homo, & quavis alia ratio generica, aut specifica, non pauca connotat: connotata autem quae respiciuntur à re corporea prout tali, sunt diuisio integralis, cuius suapte natura capax est: sensio materialis, cui obici naturaliter potest: corruptio extrinsecus profecta, quam fubire etiam potest: penetratio cum alio quouis eiusdem rationis, cui repugnat: intellectio, aut volitio libera, quas habere nequit: res autem spiritualis respicit connotata diuersa, & alia omnia. Hinc fit, ut eadem indiuisibilis res, aut, si manis, eadem formalitas licet nequeat esse corporea, & incorporea in ordine ad eadem connotata, possit tamen talis esse in ordine ad diuersa: videlicet corporea in ordine ad diuisionem, siue extensionem partium, incorporea vero in ordine ad earundem penetrationem cum aliis eiusdem rationis: aut corporea in ordine ad sensationem externam, aut internam cui obici possit, incorporea vero in ordine ad mortem, ac corruptionem, cui obnoxia non sit: aut corporea in ordine ad intellectionem & volitionem, quarum incapax sit, incorporea vero in ordine ad alia connotata ex iis, quae supra enumerauimus. Quapropter plures scholasticos in praesenti materia ob id hallucinatos fuisse suspicor, quod doctrinam traditam aut ignorarent, aut certe non animaduertissent: quodque arbitrati sint, corpus & spiritum, vel conceptus connotatiuos non esse, vel certe ad vnum aliquod connotatum, non tamen vno, eodemque, sed diuerso, ac opposito modo referri, non vero ad totidem connotata: quod paulo supra recensuimus. Quod si ita se res haberet, bene verum esse admitterem, fieri non posse, ut eadem res simul corporea, & spiritualis esset, v.g. si res spiritualis per solam indiuisibilitatem continuam, & res corporea per solam diuisibilitatem definitur: sanè ut eadem res indiuisibilis integraliter, ac etiam diuisibilis integraliter esse nequit: ita simul materialis, ac spiritualis esse nequit: cum vero secus se res habeat, ac substantia materialis, & spiritualis, quatenus tales, varia connotata respiciant, non conficio, cur pro eorum varietate eadem res simul materialis, ac spiritualis à Deo produci nequeat.

7 Assero quartò, & vltimò: ut res aliqua precise spiritualis, omninoque immaterialis sit, oportet, ut sex illas corporis conditiones suprapositas à se collectiue sumptas excludat, & conditiones iis ex diametro oppositas aut formaliter, aut æquiualeuter habeat. Assertio probatur, primò: quia de singulis conditionibus tractatu sequenti constabit, eas enti omnino spirituali essentielles esse: ergo omnes collectiue sumptae ad eius essentiam attingebunt. Rursus secundò: cum aliqua res non excludit omnes illas sex conditiones, oppositasque omnes non fortitur, sed

sed aliquas tantum excludit, alias vero admittit, ea omnino spiritualis non est, sed partim spiritualis, partim corporalis, ut hactenus expendimus: ergo ut solum spiritualis, & omnino immaterialis sit, opus est, ut omnes corporis conditiones à se reiciat, omnesque oppositas sibi vendicat. Tertiò, quia bonum ex integra causa: at aliquid esse omnino spirituale ad bonitatem, ac perfectionem soli Deo, & Angelis, ac animabus nostris convenientem spectat: esse vero imperfectè, & ex parte spirituale ad malum, & imperfectionem attinet: ergo ad illud prius necesse est, ut aliquid sex conditiones corporis collectivè sumptas excludat, contrariasque sortiat.

CAPUT II.

Argumenta contraria soluntur.

8 Quid asseruimus supra primo loco, perinde esse aliquid esse spirituale, ac incorporeum esse apud omnes exploratum est, & absque temporis dispendio impugnari, ac propugnari nequit. Quod secundo loco asseruimus, incorporeum triplici negatione completi, nullis aut nullius momenti argumentis impeti potest. Quod asseruimus quarto loco, re omnino incorpoream sex conditiones sibi essentielles habere, quibus videlicet habeat, ut indivisibilis, immortalis, inuisibilis, penetrabilis intellectivo, atque libero arbitrio prædita sit: hoc, inquam, magis difficile est: namque plerique scholastici per aliquam tantum earum sex conditionum, aut certe per aliquas, non vero per omnes collectivè sumptas rem omnino spiritualement definitiunt. Ea autem argumenta, quibus persuadere nituntur, aliquas earum conditionum esse extra conceptum essentialem rei omnino spiritualis, eas nimirum, per quas ipsi spiritum non definiunt, tract. 4. huiusmodi libri dissolventur: quapropter solum id, quod tertio loco asseruimus, ab argumentis contrariis vindicandum superest.

9 Obiicies igitur primò: si qua ratione substantia aliqua completa possibilis esset, nulla sui parte omnino spiritualis, aut omnino materialis, sed se tota partim materialis, partim spiritualis: maxime quia non repugnat substantia completa impenetrabilis cum alia, aliunde vero integraliter simplex, & indivisibilis: at quamvis eiusmodi substantia non repugnet, non propterea partim corporea, partim incorporea erit, sed potius omnino corporea, & materialis. Quod in hunc modum ostendo: anima equi, v.g. est indivisibilis integraliter, aliunde est impenetrabilis naturaliter cum alia anima equina: neque enim eiusmodi animæ in eodem corpore penetrari possunt, ut constat, nec in diversis corporibus, cum fieri nequeat, ut diversa corpora penetrantur: at anima equi non est simul corporea, & spiritualis, sed potius omnino incorporea: ergo similiter, &c. Minor præterquam quod de se manifesta est, suadet ex Concilio Lateranensi sub Innocentio in cap. superius de Trinitate ibi: *Sua omnipotenti virtute ab initio temporis utramque de nihilo condidit creaturam spiritualem, & corporalem, Angelicam videlicet, & mundanam, & deinde humanam quasi communem ex spiritu, & corpore constantem.* Quibus verbis Concilium creaturas spirituales recensens, solius Angeli, & hominis meminit; atque adeo præter utrumque nullam aliam creaturam quidquam spiritualitatis habentem agnoscit. Respondeo primò, animam equinam non habere independentiam à corpore purè, ac præcisè

R. P. Richardi Lyncei, Philosophi, Tom. III.

tali; & proinde ne vllatenus spiritualis sit, deesse illi secundam negationem earum, quas ad conceptum rei absolute spiritualis supra exigebamus: at substantia illa completa, & subsistens, de qua loquimur, independet à corpore, ac triplicem negationem rei spiritualis propriam sortitur. Respondeo secundo, animam equinam formaliter indivisibilem esse, ceterum virtualiter divisibilem esse, nimirum quia in virtute causæ passivæ, divisibilis, & extensa continetur. Respondeo tertio, mihi non improbabile esse cum B. Thoma 1. p. quæst. 14. articulo primo, Molina ibidem, & aliis formas belluinas, ac purè sensitivas ut gradum aliquem cognoscendi, sic etiam gradum aliquem, ac vestigium immaterialitatis obtinere, quantumvis iuxta definitionem Concilij simpliciter, ac absolute materialiter sint.

Obiicies secundo: si aliqua res secundum idem sui esset spiritualis, & corporea, ea proculdubio corporea, & incorporea esset: quod tamen clarum terminorum repugnantiam præferre videtur. Respondeo à me supra explicatum esse, quatenus eadem res in ordine ad eadem connotata corporea, & incorporea esse nequeat: in ordine tamen ad diversa connotata simul corporea, & incorporea esse queat. Idque ulterius explicatur, & confirmatur: unus idemque actus intellectus potest esse certus, & incertus, clarus, & obscurus in ordine ad diversa objecta, licet respectu unius objecti eas denominationes subire nequeat. Rursus idem voluntatis actus non respectu eiusdem, sed respectu diversorum, amor & odium efficax, & inefficax esse potest: parique ratione eadem res alteri similis, & dissimilis esse potest, si utraque non ad eòdem, sed ad diversos effectus referatur: ergo similiter in præfenti, &c. Obiicies tertio: fieri non posse, ut aliqua res simul finita, & infinita sit: aliàs aliquid simul creator, & creatura esse posset: ergo eandem rem simul corpoream, & incorpoream esse repugnat. Respondeo, sicut eadem res creatura, & creator esse nequit; ita etiam in omni genere infinita, & aliquo modo finita esse non potest: hinc autem tantum sequitur, rem aliquam omnino incorpoream simul corpoream esse non posse: hoc autem ad veritatem accedit, & à nostra sententia non recedit. Quapropter argumentum factum sic retorqueo: res aliqua verè finita in vno genere eadem veritate, ac proprietate infinita in alio genere esse potest: ergo similiter, &c. Antecedens in conspicuo est: siquidem partes continui Arithmetice & in quantitate numeri infinitæ sunt, eadem mathematicè & in quantitate loci, siue extensione finitæ non sunt, unumque palmum, v.g. non excedunt: pari ratione omnes homines possibiles quoad numerum sunt simpliciter infiniti, quoad eorum vero perfectionem simpliciter finiti, cum non solum à Deo, sed etiam à creaturis Angelicis perfectione superentur. Obiicies ultimò: fieri nequit, ut aliqua res simul substantia, & accidens sit: at sicut diuiditur ens in substantiam, & accidens; ita substantia in corpoream, & spiritualement: ergo etiam eadem substantia simul corporea, & spiritualis esse non poterit. Respondeo negata maiori: siquidem relatio prædicamentalis similitudinis est propriæ, ac realiter substantia utriusque correlativi, nimirum fundamenti, & termini, ac simul est propriè accidens respectu alterius eorum, nimirum fundamenti, cui summa cum proprietate accedit, quod hic & nunc termino assimiletur. Quidni igitur eadem res respectu diversorum est substantia, & accidens, ens per se, & ens non per se, sed in alio?

B b

Vide